

Anderechtersenar van 1908 tot 1956

Toerisme Anderecht

IN DE VOETSPOREN VAN LISMONDE

Lismonde is een man- kante An- derlechtse kunstenaar uit de 20ste eeuw. Hij is een getalenteerd tekenaar en schilder. Hij wordt in 1908 in Anderlecht geboren, waar zijn ouders zich net in Moortebeek hebben gevestigd. In 1956 wordt de gevel van zijn huis aan de Ninoofsesteenweg onteigend om de weg te verbreden. Lismonde verhuist naar Linkebeek. Tijdens zijn figuratieve periode speelt Anderlecht een prominente rol in zijn werk. Moortebeek, het kanaal Kuregem Broek het Astridpark

de bezoeker dus zijn verbeelding laten spreken. Om u daarbij te helpen, zijn bij de werken foto's van vroeger en nu gevoegd. Deze wandeling was onmogelijk geweest zonder de medewerking van Huize Lismonde en zijn conservator Serge Goyens de Heusch, die wij van harte bedanken. Ook de hulp van de gemeentedienst Archieven was van onschatbare waarde. Deze wandeling is een voorsmaakje van een uitgebreidere ontdekking van het werk van de kunstenaar. Wij bevelen een bezoek aan Huize Lismonde in Linkebeek dan ook van harte aan.

Veel plezier!

GAËTAN VAN GOUDSENHOVEN
Burgemeester
FABIENNE MIROIR
Schepen van Cultuur (Fr. sector),
Toerisme en Monumenten
en Landschappen

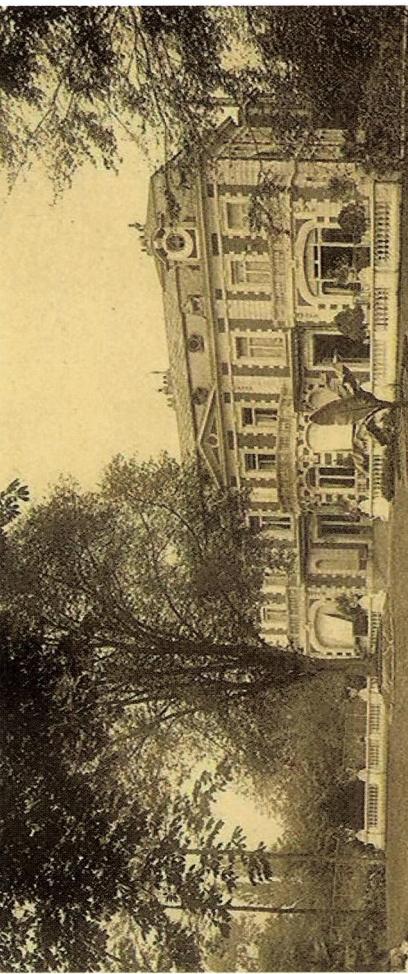
favoriete plekjes waar de kunstenaar graag zijn schildersezel neerpootte. Hoewel de werken van Lismonde geannoteerd werden, vermelden ze niet altijd het juiste adres. En sommige van deze plekjes hebben de tand des tijds niet doorstaan. Soms moet

Jules Lismonde (die slechts met Lismonde signeerde), werd in Anderlecht geboren op 14 mei 1908 en is een Belgisch schilder en tekenaar. Eerst volgt hij notenleer en dwarsfluit in de muziekacademie van Anderlecht. De jonge Lismonde krijgt schilderles van de Anderlechtse schilder Edgar Bijtебier (1875 - 1940). Hij maakt olieverfschilderijen en tekeningen geïnspireerd op Anderlechtse plekjes. In 1924 schrijft hij zich in aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Brussel. In 1930 raamt

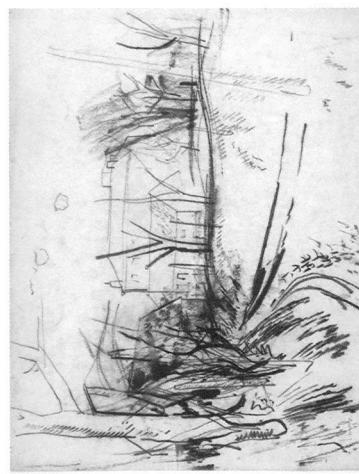
hij voor het eerst deel aan de jaarlijkse tentoonstelling van de Anderlechtse kunstkring en houdt hij zijn eerste persoonlijke tentoonstelling in een Brusselse galerij. Geleidelijk gebruikt hij steeds minder kleur om zich aan zwart-wit-tekeningen te wijden. Hij maakt ook lithografieën en etsen. In 1956 vestigt hij zich in Linkebeek in villa «Les Roches».	In 1957 treedt hij in het huwelijk
Patrick Van Antwerpen een kortfilm in kleur over hem maakt. In 1998 richt hij de Stichting Lismonde op om zijn werk te promoten. In 2000 schenkt hij zijn werk aan de stichting en draagt hij zijn woning over aan de gemeente Linkebeek om er na zijn overlijden, op 12 maart 2001, een klein cultureel centrum in onder te brengen van waaruit zijn werk bewaard en gepromoot kan worden.	

met Albertina (Tit) De Wilspelaere.
In deze periode evolueert zijn kunst
naar meer abstractie en verwerft

I - Varenkasteel, oude postkaarten, oude postkaarten (© Gemeentelijke archieven)

II - Het Tehuis in Moortebeek II
(houtskool, 1948, privécollectie, © Huize Lismonde)

IN DE VOETSPOREN VAN LISMONDE IN ANDERLECHT... WIJK PER WIJK!

MOORTEBEEK

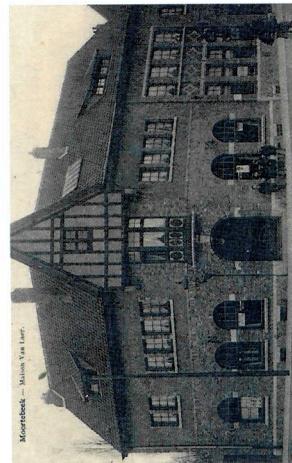
Ninoofsesteenweg 1048

→ PLEKJES OM TE BEZOEKEN

Gezinswoning in Moortebeek

Ninoofsesteenweg 1070

Al in de wieg baadt Lismonde in de levendige kleuren van zijn moeders schilderijen, terwijl hij zijn vader hoort schetsen. Zijn kunstzinnige ouders stimuleren hem om deze weg op te gaan. In 1956 wordt de voorgevel van dit huis ontworpen om de Ninoofsesteenweg te verbreden. Lismonde schetst de huidige gevel onder leiding van zijn vriend architect Leon Van Dievoet.

Café-galerij van Laer toen (© Gemeentelijke archieven)

Het gebouw in 2011 (© A. Dedobbeleer)

KUNSTTENTOONSTELLING TE MOORTEBEEK

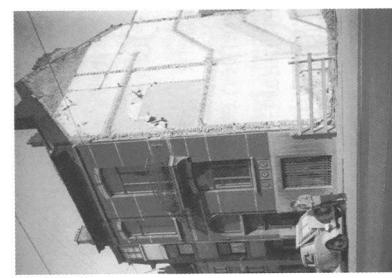
De kunstschilders van West-Brabant stellen ten toon bij Van Laer te Moortebeek. De houtschetsen van Lismonde vallen op door hun kunstige uitvoering. Het is ernstig werk van een overtuigd kunstenaar. Een landschap bij avond schemering, van Blijster, trekt de aandacht, evenals ' Witte Molen ', van Ch. Gauwels. Verder enige doeken van De Clercq, waaronder de ' Hoeve van Morschaan ' vooraf bekroont, en enige Brabantse landschappen van Lejeune en Walravens. Drie schone tekeningen van Pirlins volledigen op getrouwlike wijze de verzameling.

Fragment uit een krantenknipsel

(© Huize Lismonde)

Het huis vandaag
(© A. Dedobbeleer)

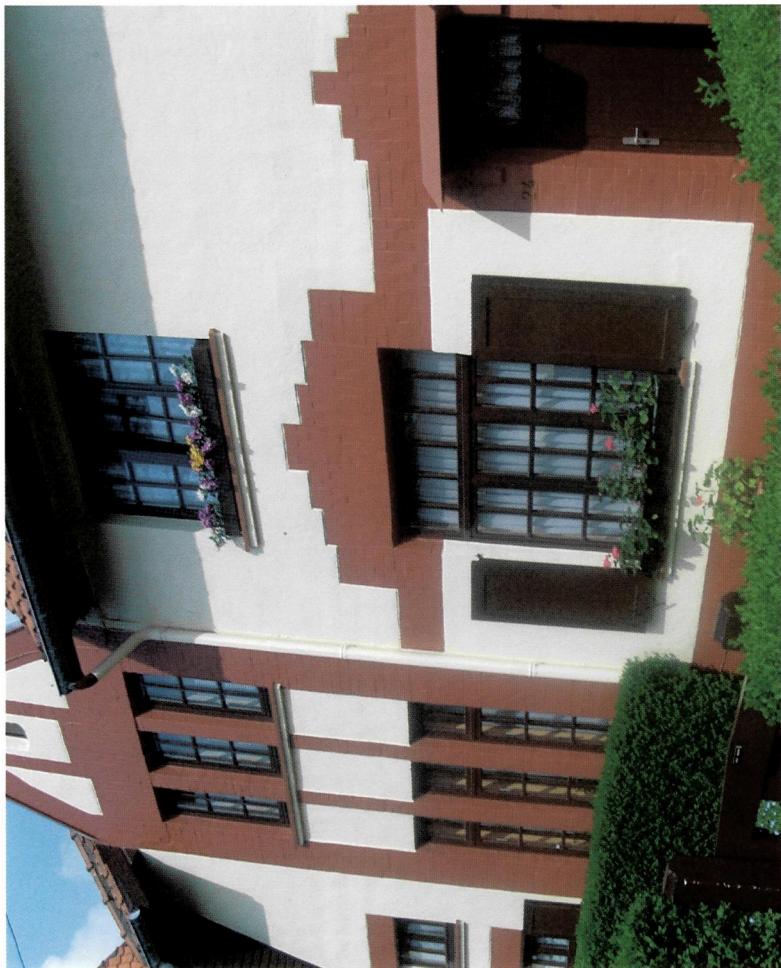

Gezinswoning voor de
verbouwing (Huize Lismonde)
Men ziet Lismonde die zijn
werk op een kantlaadt.

Tehuis in Moortebeek (I&II)

plaats genaamd Varenkasteel gelegen op de Ninoofsesteenweg tegenover nr. 1048.

In dit grondig gewijzigd gebouw huist vandaag een rusthuis.

(© A. Dedobbeleer)

→ **GEZELLIG FLANEREN....**
**Op ontdekking in tuinwijk
Moortebeek**

Geleide wandeling. Deze tuinwijk werd vanaf 1922 aangelegd en is vandaag nog steeds een goed bewaarde oase van rust. Anderlechtensia vzw (in het Frans).

T: 02 569 53 70 GSM: 0497 62 85 75
www.anderlechtensia.be

Wie van de drie? Moortebeek! !

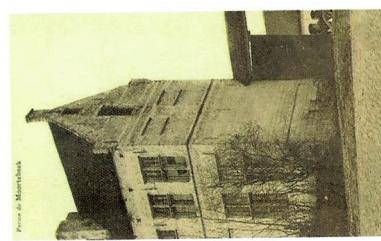
Geleide wandeling. Van een concept van Ebenezer Howard tot een tuinwijk die symbool staat voor het Belgische modernisme uit die tijd.

Klare Lijn vzw (in het Nederlands, Engels, Duits en Spaans)

GSM: 0493 50 40 60 info@klareljin.be

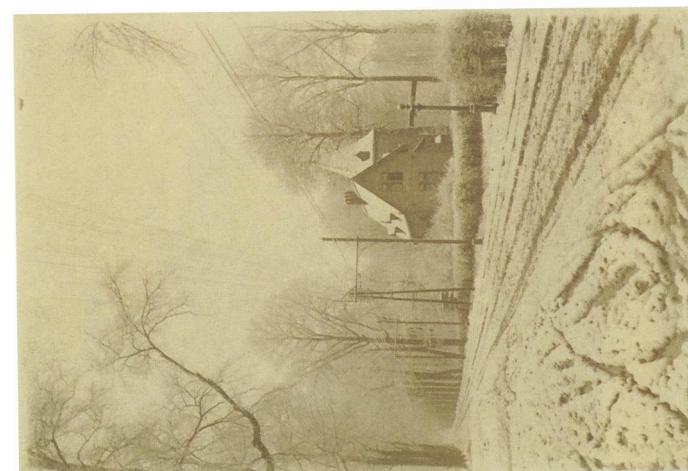

Bleke zon: (Pijpgegaelhoeve in Moortebeek) (olie op doek, 1929,
privécollectie, © Huize Lismonde)

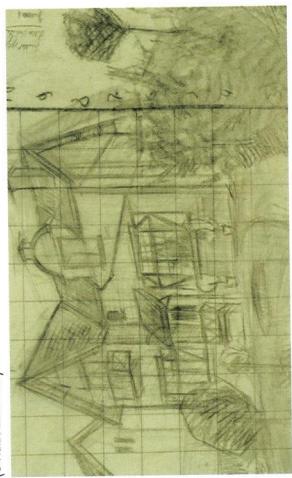

Melkerij Delwaert (© Gemeentelijke archieven)

Melkerij Delwaert in 1925 in het gehucht Moortebeek. De jonge Lismonde vergezelt Edgard Biltier (Anderlechts schilder) naar het landelijke Anderlecht (Broek, Neerpede). Hij maakt romantische en symbolistische schilderijen en tekeningen, geïnspireerd door het Anderlechtse platteland.

De Ninoofsesteenweg in Moortebeek (potlood, 1931, privécollectie, © Huize Lismonde)

Meganckvilla in Moortebeek (potlood, 1927, privécollectie, © Huize Lismonde)

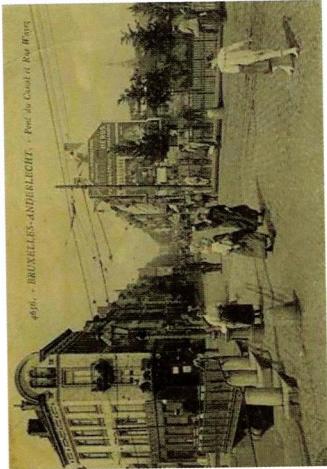
→ **VERDWENEN PLEKJES**

Heel wat villa's aan de **Ninoofsesteenweg** zijn vandaag verdwenen. De weg had een landelijk karakter zoals de foto met sneeuwlandschap aantoon.

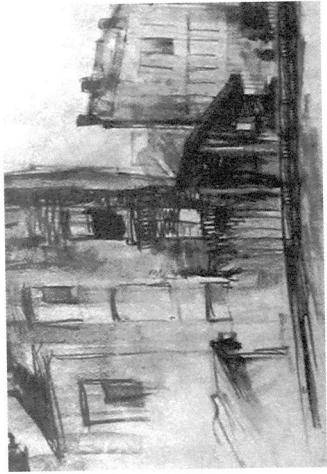

Gewezen station en gebouwen in Anderlecht

(houtskool, 1944 © Huize Lisonde)

De kanaalbrug, zicht op de Wayezstraat en de Bergensesteenweg (houtskool, 1937 © M. Kinard)

Wayezstraat, afbraak voor de verbreding van het kanaal

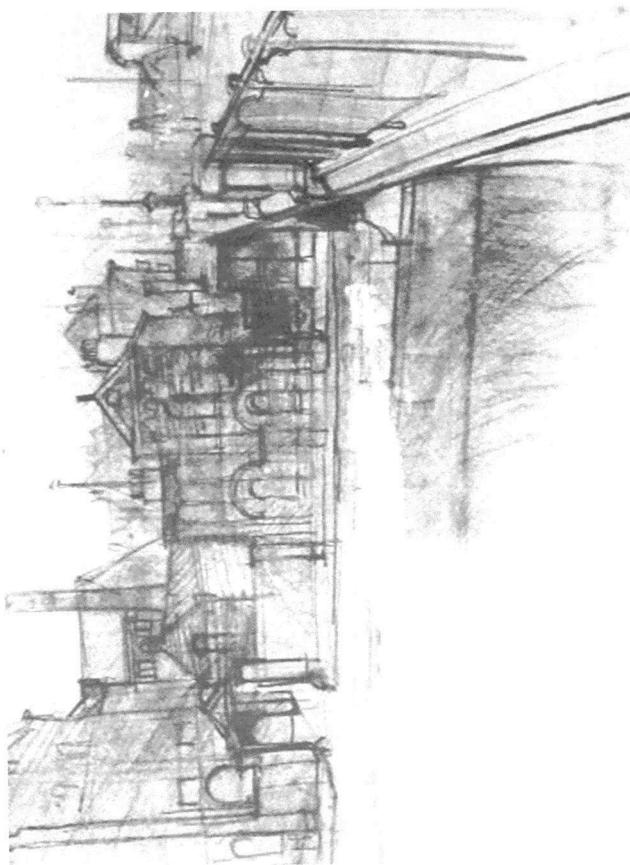
(houtskool, 1934 © Erasmushuis)

staan aan weerszijden van de monumentale ingang. Een immense overdekte markt biedt wekelijks van vrijdag tot zondag voor elk wat wils.

Abatan nv, Ropsy-Chaudronstraat 24
T: 02 521 54 19 – www.abatan.be

Curo-Hall: dit gebouw wijst op de technische vernieuwingen in de bouw van grote schoolgebouwen aan het einde van de 19de eeuw: de galerij op de verdieping loopt rond de binnenplaats. Let voorts op het metalen dakgebint en de zittrappen.
Dit gebouw werd in 1997 herdoopt tot de Curo-hall, een intercultureel gemeenschapscentrum. Het biedt onderdak aan verschillende verenigingen die er over een lokaal voor hun activiteiten beschikken.

→ ONTDEK...
De slachthuizen en markten van Anderlecht ingehuldigd in 1890. De overdekte hal is een van de opmerkelijkste voorbeelden van de glas- en staalarchitectuur in het Brussels gewest. Op groot vierkant van 100 op 100 meter staat een echt bos van gietijzeren zuilen (één om de 10 meter) en op de kapittels rust een staalconstructie in boogvorm. Twee gietijzeren stieren

Birminghambrug (houtskool, 1937 © Erasmushuis)

KANAAL VAN CHARLEROI

In de jaren 1930 tekent Lisonde vooral havengezichten, industriële sites en stadsgesichten. Hij begint ook portretten te maken, wat hij tot 1952 blijft doen.

➔ PLEKIES OM TE BEZOEKEN

In de Léon Delacroixstraat, omart de Birminghambrug de beide kanalsovers nog steeds.

➔ ONTDEK...

De slachthuizen en markten van

Anderlecht ingehuldigd in 1890. De overdekte hal is een van de opmerkelijkste voorbeelden van de glas- en staalarchitectuur in het Brussels gewest. Op groot vierkant van 100 op 100 meter staat een echt bos van gietijzeren zuilen (één om de 10 meter) en op de kapittels rust een staalconstructie in boogvorm. Twee gietijzeren stieren

Vanderveldesquare: het station van Kuregem, een neoklassiek gebouw, werd druk bezocht door arbeiders die in de vele fabrieken van deze industriële wijk kwamen werken. Dit oude station, dat van 1872 tot 1983 in gebruik was, is sinds 1990 verlaten.

→ ONTDEK...

Op het plein staat het bronzen borstbeeld van Émile Vandervelde (1866-1938), in 1933 gemaakt door Dolf Ledel en in 1953 ingehuldigd "ter nagedachtenis van een groot staatsman". Hij bekleedde verschillende ministerposten. Hij verwierf bekendheid vanwege zijn strijd tegen alcoholisme in arbeidersmilieus door in 1919 de beruchte wet Vandervelde af te kondigen.

Emile Vanderveldesquare, borstbeeld
© M. Kinard

Spoorwegbrug 2011 (© M. Kinard)

→ GEZELLIG FLANEREN...

De Zenne en het kanaal van Charleroi

In de buurt van het kanaal en van Het Rad bevindt zich een van de zeldzame plekken waar de rivier nog in open lucht stroomt. Ze behield een bepaalde charme met haar meanders en "natuurlijke" oevers. Deze wandeling neemt u mee naar deze twee waterlopen, hun toekomstperspectieven en hun onderlinge banden.

**Coördinatie Zenne, geleide bezoeken
in het Nederlands en het Frans**

T: 02 206 12 07 - F: 02 203 07 09

contact@coördinatiezenne.b

Van mei tot september kunt u de busboot nemen. Een originele manier om een andere kijk op Anderlecht en de geschiedenis van het kanaal te werpen. Deze uitstapjes worden gecombineerd met fiets- of wandeltochten.

Brussels by Water vzw (geleide boottochten)

T: 02 203 12 09 - F: 02 203 07 09

Om een tocht te boeken: T: 02 218 54 20

contact@brusselsbywater.be

www.brusselsbywater.be

Viaduct langs de Zenne in Anderlecht (houtskool, 1944 © Huize Lismonde)
Lismonde

CENTRUM

→ EEN BEZOEK MEER DAN WAARD

Het Astridpark is het oudste park dat de gemeente beheert. Deze openbare ruimte was aanvankelijk erg landelijk met schapen die het malse gras afgraasden. De ijsselder bestaat vandaag niet meer. Lismonde maakte wellicht schetsen van deze opmerkelijke bomen, de perspectieven van de wandelpaden en sommige voorbijgangers, zoals deze karikatuur aangeeft...

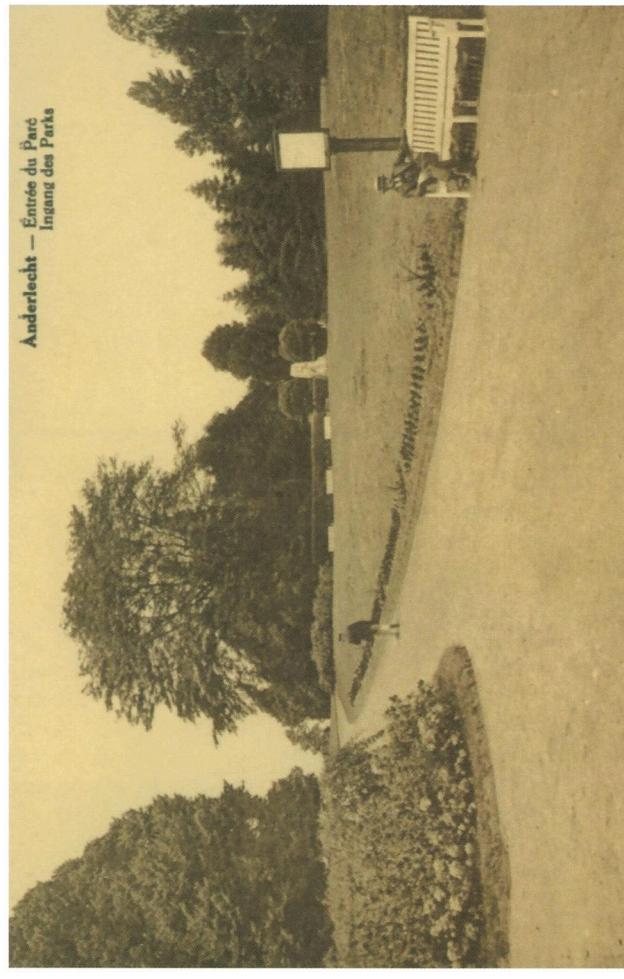

In het park op een zitbank
(potlood, 1924 © Huize Lismonde)

(© A. Dedobbeleer)

Astridpark in de jaren 1920 (© Gemeentelijke archieven)

Anderlecht — Entrée du Parc
Ingang des Parks

Gidsen: Rita Vanneste (Fr) T: 02 569 17 49 - ritavan-

neste@yahoo.fr – Sabyne Lippens (Fr) T: 0498 823 221

– sabyne.lippens@numerical.be – Erik Meerschaut

(NL) T: 0472 359 830 – e.meerschaut@fullads.be

→ ONTDEK... **Begijnhofmuseum**

De oprichting van het Astridpark in 1911 was een belangrijke stap in de stedenbouwkundige ontwikkeling van de wijk, wat gepaard ging met de aankoop het domein Ruelens. In 1928 wordt het park met verschillende percelen uitgebreid. Tijdens de jaren 1950 werden in het park sociaal georiënteerde veranderingen aangebracht door het Koningin Fabiolapaviljoen, de visershut en een speelplein aan te leggen. Vandaag kan men er opmerkelijke bomen en standbeelden bekijken:

Prosper-Henri Devos, Jules Ruhl, de oprichter van Yeeweide, een prachtig art-deco borstbeeld van een zittende vrouw. Als kers op de taart zorgen de watervalletjes in de zomer voor verkoeling.

“Wazezstraat; afbraak voor het kanaal”
“Birminghambug I”
“Birminghambug II”
Bekijk ook de collecties die de duizendjarige geschiedenis van Anderlecht illustreren.

→ GEZELLIG FLANEREN...

“In het Astridpark zijn bomen koning” Geleide wandeling

Dit wandeling belicht de geschiedenis van het park, opmerkelijke bomen, kunstwerken, het concept van het stadspark en een initiatief ecologie.
Kapelaanstraat 8 te 1070 Anderlecht

Dordrecht: straat en hoektentoonstelling (houtskool, 1934 © Huize Lismonde)

Afspraak aan Huize Lismonde

Prachtig gelegen in het groene Linkebeek, zijn hier de werken tentoongesteld die de kunstenaar aan de vzw schonk. In Huize Lismonde worden ook tentoonstellingen, concerten en recitals georganiseerd. Er zijn ook creatieve workshops.

Huize Lismonde vzw

“Les Roches” - Dwarsbos 1 - 1630 Linkebeek

Tel.: 02 380 51 03

j.lismonde@skynet.be - www.huize-lismonde.be

Anderlechtse kunstenaar die Lismonde met houtskool heeft geschetst:

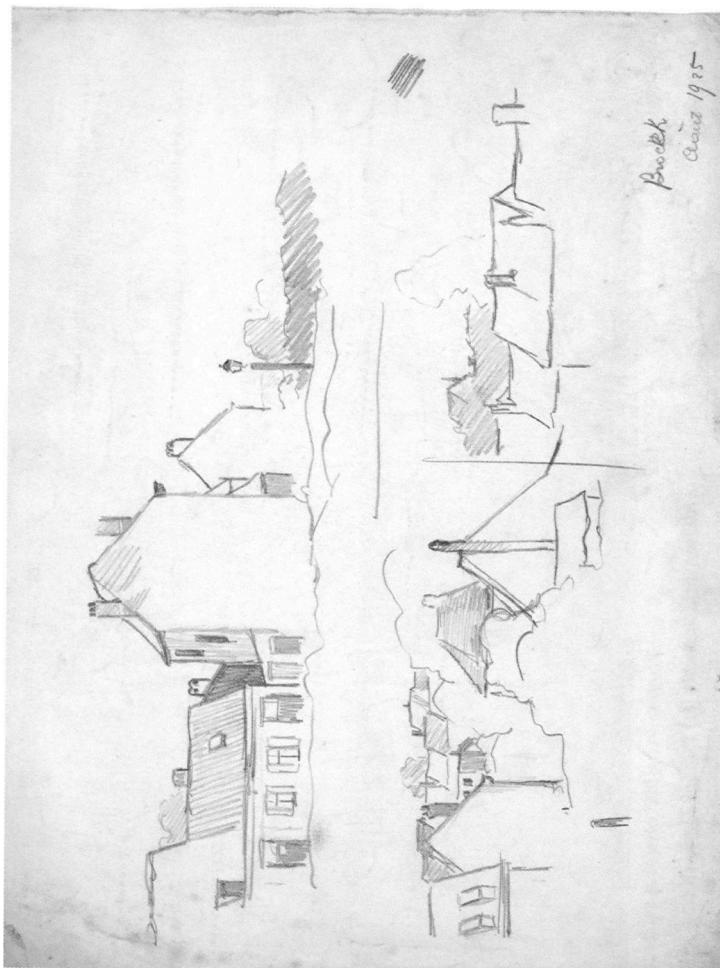
dichter Maurice Careme (1899-1978) (portret)

U verneemt meer over deze schrijver in het Maurice Carememuseum.

Stichting Maurice Careme

Nellie Melbaalaan 14 - 1070 Anderlecht

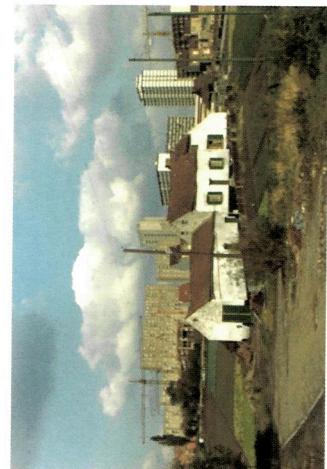
T: 02 521 67 75 F: 05 520 20 86

Huizen te Broek [potlood, 1925 © Huize Lismonde]

→ VERDWENEN PLEKJES

Het Broekdal ondertussen in minder dan 40 jaar een grondige metamorfose. De meeste tuinbouwers werden ontvoerd voor de overwelfing van de Broekbeek, de bouw van het Westland Shopping Center en van heel wat flatgebouwen en de aanleg van de ring.

Zicht op de Broekwijk tijdens de grote stedenbouwkundige aanpassingen.
(© met de vriendelijke toestemming van Anderlechtensia)

Dienst Toerisme

Kapelaanstraat 1-7

1070 Anderlecht

T: 02 526 83 65

Facebook: Tourism Anderlecht of Toerismehuis van Anderlecht

toerisme@anderlechtirisnet.be

www.anderlechtbe/toerisme

Huize Lismonde vzw

«Les Roches»

Dwersbos 1

1630 Linkebeek

Tel.: 02 380 51 03

j.lismonde@skynet.be

www.huize-lismonde.be

Beschikbaar in dezelfde collectie:

In de voetsporen van Jacques Brel in Anderlecht
In de voetsporen van Maurice Carême in Anderlecht
Kunst in de Anderlechtse metro

Op initiatief van Fabienne Miroir,
Schepen van Toerisme (Fr.) en Monumenten en Landschappen
Met de steun van Gaëtan Van Goidsenhoven, burgemeester
en het Anderlechtse schepencollege,

In partnership met Huize Lismonde
Onze dank gaat uit naar Serge Goyens de Heusch en Marianne Kleykens

Gemeentelijke editie 2012
Coördinator: Annick Dedobbelber
Redacteur: Marie Kinard
VUJ, VERHULST, RAADSPELEN 1 TE 1070 ANDERLECHT

